

Direcții ale dezvoltării economico-sociale a satului românesc contemporan

Conf. dr. Ion Cauc

Academia „Ștefan Gheorghiu”

În anul 1949 luau ființă primele forme de viață socio-economică rurală organizate pe fundamentele trainice ale relațiilor de producție socialiste. 30 de ani — o frântură de viață socială dacă ne raportăm la dimensiunile istoriei — capătă semnificație simbolică în analiza științifică a schimbărilor structurale care au avut loc în această perioadă. Esența unei astfel de analize este surprinsă integral în aprecierea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la faptul că „odată cu dezvoltarea continuă a bazei tehnico-materiale și perfecționarea conducerii și organizării producției agrare în munca și viața țărănimii, în întreaga existență a satului se vor produce schimbări tot mai ample, pe multiple planuri: producția agricolă va deveni tot mai mult o variantă a muncii industriale, iar satul se va apropia tot mai mult, ca nivel de civilizație și de viață, de oraș. Acesta este unul din procesele esențiale ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate care va asigura înflorirea și bunăstarea întregului nostru popor”¹.

Sînt surprinse în această apreciere programatică, în egală măsură, istoria, contemporaneitatea și perspectivele dezvoltării vieții economice și socio-culturale a comunităților rurale din țara noastră, iar Programul Partidului și viața reală ne dezvăluie întreaga semnificație a ceea ce exprimă conceptul de viață civilizată a satului românesc contemporan.

O caracteristică esențială a vieții rurale, care capătă valoarea celei mai remarcabile dintre realizările obținute pînă în prezent, este integrarea organică a comunităților rurale în structurile economice, sociale, politice și culturale ale României socialiste, comunitate națională în plină dezvoltare. Unitatea indestructibilă dintre toate formele de viață comunitară din teritoriul patriei noastre s-ar cuveni, poate, să fie menționată ca rezultat a numeroase procese ce au avut loc în cele trei decenii de activitate creatoare a poporului român. Există, însă, numeroase argumente pentru a considera această unitate ca punct de pornire în analiza științifică a vieții sociale. Unitatea întregului nostru popor în lupta sa revoluționară, înscrisă apoi ca ideal în primele programe elaborate de

¹ Nicolae Ceaușescu, *Raport la Conferința Națională a P.C.R.*, București, Edit. politică, 1972, p. 43.

Partidul Comunist Român privind construirea socialismului, s-a transformat într-o unitate reală, a vieții economice, a activității practice, a vieții cultural-spirituale și a aspirațiilor de viitor ale tuturor oamenilor muncii din țara noastră. Unitatea devine astfel o puternică forță socială care stimulează transpunerea în viață a vastului program de dezvoltare multi-laterală a României socialiste. În acest program un loc dintre cele mai importante îl ocupă dezvoltarea agriculturii și a celorlalte sectoare economice din mediul rural. O imagine completă și veridică asupra satului românesc actual poate fi redată, însă, numai dacă viața sa economică, sistemele de organizare și desfășurare a activităților practice, modelele de viață și comportament proprii comunităților rurale sînt analizate prin raportare la obiectivele și realizările obținute de întreaga noastră societate. Cercetările științifice și faptele de viață reală oferă numeroase argumente care să confirme o astfel de ipoteză. Redăm cîteva dintre acestea:

1. Dezvoltarea continuă a forțelor de producție, amplasarea rațională a acestora pe întreg teritoriul țării, dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor economiei naționale, continuarea industrializării prin promovarea tehnicii și tehnologiilor moderne au constituit permanente ale politicii economice a partidului nostru și ca urmare au devenit împliniri ale etapei actuale. În procesul realizării acestor obiective au avut loc profunde transformări și în structurile economico-sociale ale satului. Astfel, agricultura, ramură de bază a economiei naționale, ocupă locul al doilea, după industrie, în crearea produsului social și a venitului național, îndeplinind unul din cele mai importante roluri în progresul rapid al întregii economii și ridicarea nivelului de trai al poporului.

Cresterea rolului agriculturii în economia țării noastre a fost posibilă datorită întăririi și modernizării continue a *bazei tehnico-materiale a acesteia*. Datele de mai jos ilustrează convingător nivelul actual de dezvoltare al forțelor de producție de care dispune agricultura socialistă din țara noastră.

	1950	1965	1977
— Numărul tractoarelor fizice			
— mii buc.	13,7	81,3	133,5
— Combine			
— mii buc.	0,1	47,7	57,5
— Suprafață de teren arabilă ce revine la un tractor			
— hectare	684	121	71
— Îngrășăminte chimice livrate			
— mii tone	6	266	1 025
— Suprafață amenajată pentru irigații			
— mii hectare	42,5	222	1 156

Orientarea cu prioritate către dezvoltarea mecanizării, chimizării, irigațiilor și ca direcții de bază ale progresului tehnic și științific în agricultură a solicitat mari eforturi din partea întregii societăți. Subliniind rolul clasei muncitoare în această direcție, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că aceasta „a adus și aduce o contribuție de cea mai mare importanță la îndeplinirea programului de înflorire a agriculturii noastre socialiste, la lupta țărănimii pentru obținerea unor producții vegetale și animale tot

mai bogate, pentru creșterea nivelului ei de trai și al întregului nostru popor. Aceasta constituie o puternică expresie a forței pe care o reprezintă alianța dintre clasa muncitoare și țărănime — temelia de granit a orînduirii noastre noi, cheazășia mersului înainte al patriei pe calea socialismului și comunismului”².

2. *Relațiile de producție socialiste unitare*, rezultat al încheierii procesului cooperativizării agriculturii în economia agrară reprezintă elementul de structură care determină unitatea tuturor dimensiunilor comunității rurale. De fapt, credem că este mai adecvat să utilizăm conceptul de unitate economică deoarece, nici din punct de vedere al istoriei constituirii relațiilor socialiste în agricultură, nici direcțiile de perfecționare a acestora nu pot fi separate de procesul dezvoltării continue, în ritm tot mai înalt și sub toate aspectele a forțelor de producție din agricultură. Dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii și perfecționarea relațiilor de producție socialiste la sate determină caracteristici noi ale proceselor vieții social-politice și culturale a comunităților rurale.

Modernizarea agriculturii determină după cum s-a menționat, o creștere tot mai însemnată a participării la acest proces și a altor sectoare de activitate printre care: industria, învățămîntul, cercetarea științifică, serviciile de asistență tehnică și socială, instrucția și activitatea cultural-educativă. Așadar, unitatea economico-socială a satului nu poate fi explicată decît pe fondul unității economico-sociale și politice a întregii noastre societăți. Această relație fundamentală dintre comunitatea rurală și societatea națională determină și sensul în care are loc procesul de perfecționare continuă a relațiilor de producție din agricultura socialistă:

- a. întărirea economico-organizatorică a tuturor unităților agricole, transformarea acestora în puternice centre de producție organizate pe baze moderne. Creșterea economică este calea principală prin care se asigură dezvoltarea proprietății socialiste — de stat și cooperatiste — în agricultură;
- b. cooperarea reală dintre unitățile socialiste de stat din agricultură și cooperativele agricole de producție, în vederea utilizării eficiente a pămîntului și a mijloacelor mecanice, exploatării cu maximum de randament a amenajărilor funciare, practicarea pe scară largă a unei agriculturi intensive;
- c. creșterea rolului consiliilor unice agro-industriale de stat și cooperatiste ca forme superioare de organizare și conducere a agriculturii;
- d. promovarea principiilor socialiste de muncă și repartitie.

Perfecționarea relațiilor socialiste din agricultură — în direcțiile menționate — constituie un proces complex care se realizează în fapt și pentru care partidul nostru a găsit și forme organizatorice adecvate actualei etape de dezvoltare a societății.

În vederea înlăptuirii în viață, în cele mai bune condiții, a programului de creștere a producției agricole stabilit de conducerea partidului, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, care a avut loc la 1 februarie a.c. a hotărît aplicarea unui ansamblu de măsuri de perfecționare a conducerii, organizării și planificării agriculturii și industriei alimentare pe baza unor principii riguroși științifice: asigurarea conducerii

² Nicolae Ceaușescu, *Expunere cu privire la realizarea unei agriculturi intensive, moderne, de mare randament și înaltă productivitate, la creșterea bunăstării întregii țărănime*, București, Edit. politică, 1977, p. 17 — 18.

unitare a tuturor sectoarelor agriculturii, pe toate treptele organizatorice; întărirea rolului unităților agricole de bază ca verigi hotărâtoare pentru creșterea producției vegetale și animale; accentuarea procesului de concentrare, specializare și integrare a producției agricole; folosirea mai rațională, în mod unitar a bazei tehnico-materiale; perfecționarea pregătirii cadrelor de specialiști, a tuturor lucrătorilor din agricultură, în concordanță cu cerințele modernizării producției agricole; apropierea conducerii tehnice și economice din toate organismele agricole de activitatea unităților de producție și creșterea răspunderii acestora în îndeplinirea sarcinilor de plan; accentuarea procesului de integrare a cercetării cu producția și învățământul, crearea cadrului organizatoric, a tuturor condițiilor necesare pentru introducerea noului mecanism economico-financiar în toate unitățile din agricultură de stat și cooperatistă.

Hotărârile Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român întrușchipează gândirea revoluționară, profund științifică, preocuparea permanentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru studierea și găsirea unor modalități originale și eficiente de perfecționare a structurilor organizatorice, astfel încât acestea să fie în deplină concordanță cu nivelul de dezvoltare a bazei tehnico-materiale, cu noile condiții în care se desfășoară agricultura ca ramură de bază a economiei naționale.

Organizarea, în cadrul consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, face posibilă o cooperare reală între toate unitățile agricole de bază, indiferent de proprietate, în cadrul unui plan unic de dezvoltare economico-socială. Se asigură astfel conducerea unitară a agriculturii, avînd ca scop primordial creșterea producției agricole și, numai pe această bază, îmbunătățirea generală a activității din acest sector. Organizarea și conducerea unitară a întregii vieți economice constituie factori obiectivi importanți pentru creșterea responsabilității fiecărui cadru de conducere, a fiecărui om al muncii în îndeplinirea sarcinilor de producție, precum și în realizarea unui mai eficient control asupra calității muncii și utilizării raționale a resurselor materiale și umane. Noul sistem de organizare modifică profund raporturile fundamentale dintre diferitele organizații economice din agricultură, precum și raporturile acestora cu comunitatea rurală în ansamblul ei.

Realizarea unei producții agricole la nivelul cerințelor și al posibilităților de care dispune agricultura în țara noastră este considerată sarcină esențială a activității de partid. Referindu-se la importanța măsurilor adoptate la Plenara Comitetului Central al P.C.R. din 1 februarie 1979, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „toate aceste măsuri fac parte integrantă din politica agrară a partidului nostru în noua etapă de dezvoltare a societății noastre socialiste. Ele sînt menite să creeze un cadru organizatoric și economic mai bun în vederea înlăptuirii programului agrar elaborat de Congresul al XI-lea, să sporească rolul și contribuția agriculturii la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră”³.

Dezvoltarea economică modernă impune cu necesitate ca întreaga dezvoltare economică și socială să se realizeze pe baza planului național

³ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, 1 februarie 1979*, București, Edit. politică, 1979, p. 27.

unic, asigurându-se, în acest fel, „unirea eforturilor umane și materiale ale întregului popor în scopul îndeplinirii programului partidului”⁴.

3. Făurirea relațiilor de producție socialiste la sate, crearea unei puternice baze tehnico-materiale a agriculturii, dezvoltarea unităților economice de tip industrial și industrial-agrar în mediul rural, diversificarea activităților intelectuale au determinat modificări esențiale în *structura socială a populațiilor rurale*: a. „Țărănimea a devenit o clasă nouă, de bază a națiunii noastre socialiste, un factor important al progresului material și spiritual al țării”⁵. Țărănimea dobândește calitatea de clasă nouă într-un proces revoluționar complex și de durată, proces în care se modifică fundamental raporturile economice, de proprietate și, odată cu acestea, și sistemele sociale de organizare și desfășurare a activităților productive, a vieții ei socio-culturale și politice. Noua clasă a țăranimii a căpătat, în anii socialismului, trăsături specifice: a crescut considerabil forța ei socială, exprimată printr-o contribuție esențială la creșterea venitului național, la satisfacerea cerințelor populației și a industriei, la întregirea operă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate; participă în mod nemijlocit, sub conducerea partidului, la elaborarea programelor de dezvoltare și modernizare a satului, la organizarea și conducerea proceselor economico-sociale pentru transpunerea în viață a acestor programe; este purtătoarea unei conștiințe sociale noi ale cărei coordonate valorice sînt expresia noilor condiții de muncă și viață, a relațiilor de cooperare și întrajutorare reale, a angajării responsabile a întregii țăranimi în procesul de transformare a satului românesc într-o organizare umană modernă, civilizată, armonios dezvoltată.

b. Apariția și dezvoltarea mediului muncitoresc la sate marchează schimbări în conținutul și structura organizărilor umane în cadrul cărora se realizează procese economice, sociale și politice cu semnificație deosebită: promovarea tehnicii și tehnologiilor moderne în agricultură, creșterea eficienței sociale a muncii, rigoarea organizării și disciplinei muncii, operativitatea și controlul fluxului de informații (tehnice, profesionale, culturale, științifice etc.). Colectivitățile muncitorești devin modele de organizare și acțiune politică la sate, de responsabilitate și angajare în îndeplinirea rolului lor social. Aceste atribute ale colectivităților de tip muncitoresc derivă din natura relațiilor economice, din tipul de organizare, din sistemul criteriilor de selecție, pregătire și promovare a oamenilor muncii de la sate care structurează în mod specific raporturile dintre membrii grupului, dintre aceștia și organizația economică, dintre organizație și societate.

c. Dezvoltarea social-economică și culturală a satului, creșterea rolului științei și tehnicii în economia agrară a determinat diversificarea activităților de tip intelectual și, în consecință, creșterea considerabilă a numărului celor care desfășoară astfel de activități. Dacă ne referim numai la cadrele de specialiști care lucrează nemijlocit în agricultură consemnăm creșterea numărului lor de la 11 152 în anul 1960, la 38 558 în anul 1977. Numărul intelectualilor care își desfășoară activitatea în mediul rural este incomparabil, explicîndu-se prin dezvoltarea continuă, calitativă și

⁴ Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. București, Edit. politică, 1977, p. 67.

⁵ Idem

cantitativă a învățămîntului, culturii, serviciilor sociale, a altor domenii ale realității sociale, fundamentale pentru viața și activitatea oamenilor din satul românesc contemporan. Am menționat însă numărul specialiștilor agricoli pentru a pune în evidență interesul și, implicit, eforturile societății noastre pentru realizarea unei agriculturi, intensive, moderne, de mare randament și înaltă productivitate — obiectiv fundamental stabilit de cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Integrarea intelectualului în viața satului românesc contemporan, realizarea funcțiilor sale sociale au loc în condițiile cînd participarea activă, creatoare la problemele majore ale conducerii și acțiunii practice solicită sporirea considerabilă a efortului de gîndire și cunoaștere din partea tuturor oamenilor muncii de la sate.

d. Printre dimensiunile structurale care reflectă dezvoltarea armonioasă a satului contemporan un loc important îl ocupă structurile profesionale. Rezultat al diviziunii sociale a muncii, al dezvoltării mijloacelor de producție, al introducerii științei, tehnicii și tehnologiilor moderne în agricultură, structurile profesionale constituie un important factor de sporire a eficienței sociale a muncii și de valorificare superioară a resurselor naturale.

Profesionalizarea populației rurale se realizează, desigur, în mod diferențiat sub aspectul ritmului, gradului de cuprindere și al conținutului propriu-zis al activităților profesionale. Diferențierea este prezentă între zonele rurale, dar și în interiorul aceleiași zone, în funcție de numeroși factori, printre care: ritmul progresului tehnic și științific în activitățile agrare, amploarea activităților de tip industrial desfășurate în comunele rurale, gradul de concentrare și specializare a producțiilor agricole, diversificarea serviciilor social-culturale etc. Elaborarea programelor de pregătire profesională și utilizare rațională a forței de muncă impun o înțelegere tot mai profundă a proceselor de interacțiune a lucrătorului cu condițiile producției și condițiile proprii lui dezvoltării.

Faptele de viață, desfășurarea obiectivă a proceselor socio-economice reale în comunitățile rurale impun relatarea unor situații critice cu privire la starea actuală a procesului de profesionalizare. Analiza de diagnoză a unor situații se încadrează organic în logica generală a dezvoltării faptului de viață socială. Satul însuși, ca organizare economico-socială, a atins valori considerabile în dezvoltarea sa tocmai pentru că s-a raportat în permanență critic la propriile sale limite și a găsit, grație conducerii științifice de către partid, soluții realiste pentru autodepășire. Profesionalizarea ruralului este un proces social și economic în plină desfășurare, care constituie un factor de echilibru între nivelul de dezvoltare a bazei tehnico-materiale de care dispune agricultura și eficiența socială a muncii în această ramură a economiei naționale. Distanțele între cele două laturi ale aceluiași organism social pot fi explicate însă numai dacă vom admite că, în procesul de integrare în structurile societății naționale, comunitatea rurală a trebuit să stimuleze cu prioritate procese economice, sociale și culturale, cu valoare esențială pentru propria sa dezvoltare. Cel puțin două decenii mase întregi de populații rurale (cu preponderență tineretul) s-au orientat și s-au integrat treptat în activități industriale, în orașe. Satul răspundea astfel unei stringente necesități a societății care

își consolida astfel condițiile obiective ale unei dezvoltări multilaterale. Pentru comunitățile rurale, deplasările populației tinere au dus însă la dereglarea echilibrului demografic al populației exprimat prin tendințe accentuate, în unele zone, de îmbătrânire și feminizare a forței de muncă din agricultură. În aceste condiții, pregătirea profesională a cadrelor din agricultură s-a desfășurat diferențiat în raport de nevoile dezvoltării agriculturii și de resursele umane existente: a. pregătirea cadrelor de specialiști a fost o sarcină pe care și-a asumat-o statul și a realizat-o pe baza unor programe rigurose elaborate în concordanță cu nevoile imediate și de perspectivă ale agriculturii; b. pregătirea prin școli profesionale și cursuri speciale a forței de muncă necesare exploatării și întreținerii parcului de mașini agricole; c. transmiterea de cunoștințe agrozootehnice necesare pentru întreaga masă de lucrători din agricultură, fie prin cursuri special organizate, fie prin calificarea la locul de muncă.

În etapa actuală de dezvoltare a societății noastre se impune însă o amplificare a procesului de profesionalizare. Dezvoltarea socio-economică armonioasă a întregii societăți a determinat echilibrarea structurilor demografice ale populației în toate localitățile țării. Școala devine tot mai mult instituția fundamentală prin intermediul căreia societatea planifică, pregătește și repartizează forța de muncă necesară tuturor tipurilor de activitate. Profesionalizarea la nivelul exigențelor instituite de Programul partidului în perspectiva viitorilor ani nu poate fi detașată de nivelul de instrucție al populației rurale. Generalizarea învățământului de 10 ani constituie baza informațională și baza cultural-științifică, în sens mai larg a oricărui program de pregătire și utilizare rațională și eficientă a forței de muncă.

e. Formele de organizare umană, impuse de necesitățile desfășurării tuturor tipurilor de activitate practică, constituie un moment important în ansamblul dimensiunilor vieții social-economice ale unităților administrativ-teritoriale. Dintre formele de viață comunitară specifice mediului rural familia, ca organizare complexă de relații sociale, dublate de un sistem de norme și valori pe baza cărora se structurează raporturile reciproce dintre membrii săi, reprezintă, de fapt, nucleul de bază al societății. Atât în societatea rurală tradițională, cât și în satul românesc contemporan, comunitatea familială a îndeplinit și îndeplinește importante funcții.

În structura funcției economice a familiei, spre exemplu, au survenit schimbări esențiale determinate de noile condiții ale satului cooperativizat. Cea mai mare pondere a activităților de producție se desfășoară în forme organizate ale muncii sociale, în afara familiei. Se realizează astfel procesul de integrare socială a familiei în raporturile socio-economice și culturale ale întregii comunități rurale. Se modifică substanțial raporturile de moștenire și, odată cu acestea, natura mijloacelor prin care se exercita tradițional autoritatea părinților asupra descendenților. Modelul familiilor compuse devine un fenomen tot mai rar, separarea copiilor căsătoriti și construirea de locuințe pentru aceștia fiind stimulate și de dreptul de folosință a lotului personal. Lotul în folosință devine principalul cadru de desfășurare a activităților economice în interiorul familiei și o importantă sursă pentru creșterea bugetului acesteia precum și pentru economia agrară în ansamblul ei. Preocuparea de bază a părinților pentru asigurarea unor condiții de viață copiilor lor devine grija pentru ca aceștia să-și însușească

o profesie și, de regulă, o profesie calificată. Modelele de organizare socială și economică a activităților practice devin, astfel, factori obiectivi pentru ca munca să fie una din valorile sociale fundamentale ale populațiilor rurale.

O serie de cercetări concrete pun în evidență rolul însemnat pe care îl îndeplinește familia rurală în procesul de orientare școlară și profesională a tinerelor generații. Menționăm acest fapt deoarece, în condițiile în care orientarea școlară și profesională a devenit obiect de planificare și control social, școala și organizațiile de tineret, cărora le revin responsabilități precise în acest domeniu, trebuie să realizeze o comunicare reală și eficientă cu familia. Părinții dovedesc o bună cunoaștere a aptitudinilor și capacităților copiilor, manifestând realism și prudență în declanșarea unei acțiuni care afectează viitorul acestora. După cum reiese din cercetări sociologice, efectuate de catedra de sociologie de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, de alte colective de cercetători — sociologi, antropologi, economiști, orientarea spre profesii muncitorești calificate este caracteristica principală a acțiunilor de orientare ale populației rurale.

Ca formă de organizare umană, familia constituie cadrul instituționalizat în care se realizează procrearea, creșterea și educarea descendenților. Societatea noastră acordă o mare atenție „întăririi familiei — nucleul de bază al societății — creșterii natalității și menținerii unei structuri corespunzătoare de vîrstă a populației, asigurării vigoriei și tinereții poporului nostru, îngrijirii și educării copiilor, a tinerelor generații care reprezintă viitorul națiunii noastre socialiste”⁶.

Întărirea economică și organizatorică a unităților economice agricole, creșterea producțiilor și, în consecință, creșterea nivelului de trai al țărănimii sînt factori care stimulează sporirea natalității în familiile rurale. La acestea se adaugă sprijinul direct al statului sub forma indemnizațiilor pentru copii sau, în mod indirect, prin investiții în domeniul culturii, învățămîntului și ocrotirii sănătății.

În cadrul comunității rurale familia a constituit și constituie forma organizată în cadrul căreia se păstrează și se transmit norme și modele de viață indispensabile tinerei generații, pentru integrarea acesteia în structurile sociale, economice și politice existente. Cultul muncii, cinstea, demnitatea, responsabilitatea cetățenească sînt valori sociale care au devenit criterii de orientare ale comportamentului în muncă și viață în condițiile în care se transmit din fragedă copilărie, în familie, în organizațiile de copii și tineret, în școală, în procesul activității practic-productive.

Organizațiile familiale, relațiile și structurile acestora reflectă dinamica formelor specifice de organizare umană, raporturile dintre membrii grupului și dintre grup ca totalitate și organizațiile economice, instituțiile sociale și comunitatea rurală, în ansamblul ei, modalitățile practice de realizare a procesului de socializare. În același timp, mutațiile în interiorul organizării și funcționării raporturilor familiale reflectă, indirect, dinamica și sensul unor procese sociale ce se produc în structurile societății naționale, cum sînt: creșterea nivelului de trai, raționalizarea comporta-

⁶ Programul P.C.R. de faurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înăltare a României spre comunism, București: Edit. politică, 1975, p. 62.

mentului de consum, echilibrul structurilor demografice, controlul social asupra funcționalității normelor și valorilor sociale etc.

Tochmai, de aceea, dintre toate formele de viață comunitară la nivel micro-social, familia îndeplinește unul dintre cele mai active roluri în procesul de socializare, de modelare a comportamentului, de transmitere a celor mai eficiente modele de acțiune și viață, rezultate ele însele din experiențe și confruntări permanente cu exigențele societății.

4. Dezvoltarea ascendentă a economiei agrare socialiste, creșterea numărului de unități industriale și industrial-agrare, diversificarea instituțiilor și serviciilor social-culturale, profesionalizarea și specializarea lucrătorilor agricoli, creșterea eficienței sociale a muncii și sporirea veniturilor populației din mediul rural au determinat modificări substanțiale în structura socială a satului, în direcția *omogenizării* tot mai accentuate a acesteia. Omogenizarea este procesul de apropiere continuă dintre membrii societății, dintre grupurile și clasele sociale din punct de vedere al raporturilor de proprietate și participare la organizarea socială a muncii, la conducerea vieții sociale și la controlul social asupra modului în care se realizează programele de dezvoltare economico-socială, la crearea și însușirea valorilor materiale și spirituale ale societății. Omogenizarea apare, astfel, ca rezultatul a acțiunii societății socialiste de structurare a tuturor raporturilor social-umane pe baze echitabile. Din această perspectivă organizarea și conducerea politico-administrativă a comunităților rurale, ca de altfel a tuturor localităților din țara noastră, este orientată în direcția cunoașterii și stimulării tuturor factorilor, obiectivi și subiectivi, care favorizează dezvoltarea proceselor economice, sociale și culturale în consens cu valorile politice și morale promovate de partidul și statul nostru socialist, valori ce exprimă interesele și aspirațiile fundamentale ale întregului popor.

5. Orientarea de către statul nostru a procesului de modernizare și urbanizare asupra întregii rețele de localități conduce către o nouă calitate a vieții populațiilor din mediul rural. Din aceasta rezultă și fermitatea cu care se urmăresc, în procesul de organizare și conducere a localităților, aplicarea în viață a cerințelor Programului Partidului Comunist Român, în domeniul sistematizării teritoriului, a orașelor și satelor: asigurarea condițiilor de viață egală pentru toți cetățenii țării și ștergerea treptată a deosebirilor esențiale dintre sat și oraș; condițiile de valorificare deplină a resurselor naturale și umane din fiecare zonă și adâncirea cooperării între localități din cadrul aceleiași zone; conservarea frumuseților naturale, protejarea mediului ambiant și a monumentelor istorice și de artă, păstrarea raporturilor echilibrate dintre tradiție și inovație; realizarea unei densități corespunzătoare a construcțiilor, dotărilor economico-industriale, edilitare, sanitare, comerciale și culturale; ridicarea generală a nivelului de civilizație, toate în vederea dezvoltării orașelor și comunelor ca unități teritoriale administrative de bază ale societății noastre, ca centre economice puternice, capabile să asigure condiții de muncă și viață optime locuitorilor lor și, totodată, participarea intensă a oamenilor muncii la viața publică a așezărilor în care trăiesc, precum și la conducerea întregii societăți.

6. Esența, cu adevărat revoluționară, a transformărilor petrecute în viața economică și social-politică a satului românesc contemporan s-a

materializat în dezvoltarea personalității oamenilor muncii, în îmbogățirea vieții spirituale a acestora. Cele mai autentice valori sociale, proprii orînduirii noastre socialiste au fost asimilate de populațiile rurale ca elemente constitutive ale vieții lor psiho-sociale și considerate drept singurele călăuze ale activității lor practice, ale atitudinii și comportării lor față de societate.

Colectivitățile rurale, ca dealtfel toate formele de viață comunitară din patria noastră, au promovat ca valori morale cîntea, dreptatea, curajul, demnitatea, modestia, responsabilitatea cetățenească, dragostea de patrie și au făcut din acestea temelia vieții lor spirituale, a culturii lor, a concepției lor despre lume și viață.

Treptat, pe măsură ce satul își construiește o economie unitară și dinamică, bazată pe relații de proprietate socialiste și integrată organic în economia națională, conștiința socială a țărânimii, a tuturor oamenilor muncii de la sate capătă atributele conștiinței socialiste, concepției revoluționare despre lume a clasei muncitoare. În cadrul noii conștiințe, munca devine valoare supremă, iar competența profesională criteriu fundamental de promovare socială. În acest climat se lărgeste considerabil terenul de manifestare al creativității, al angajării responsabile a oamenilor muncii la realizarea programului de dezvoltare multilaterală a societății noastre socialiste.